كازيوه

1978

بــالاّ

ئازارێکی بالاّ بەرزم
بۆ ئەوەی بچمە سەرشانی،
خەمێکی تر.
تەنیا بەسەر هەڵبڕینێ
برین لەکوێ بێ ئەیبینم
هەژار لە کوێ بێ ئەمبینێ.

هەنگوین

بۆ نالیی

"نالیی" پرسی:

- هەنگوین چ ڕۆژێ پەیدابوو؟

"مەمو زین" پێکەوە وتیان:

-هەنگوین

ئەو ڕۆژە پەیدابوو

کە " شانە"ی دەمی دوو دڵدار

هەنگی"ماچ"یان.. بەخێو کردوو

لەلادێوە..

ناردیانە شار!.

هەڵوەرین

ئەو گوڵەی دابووت لەقژت
نیگامی کرد بە پەپولەو
بەئاسمانی "هۆڵ"دا فڕی،
هەتا لەسەری نیشتەوە.
کە کردتەوەو،
پێشکەش یەکێکی ترت کرد
لەوساتەدا
ئەی گوڵ پەری!
لە نێوانی پەنجەکانتا
پەپوولەی چاوم هەڵوەری.

تەوقە کردن

قەڵەمی "زنجی"یەك لەسەر
کۆشکی سپی.. ڕاوەستابوو
هاواری کرد:
کە برووسکە تەوقە لەگەڵ
هەورا ئەکا
کێڵگەکان هەڵئەسنە سەرپێ‌و،
دروشمی "باران" هەڵئەگرن
کە کێڵگەکان تەوقە لەگەڵ:
باران‌و ڕووباردا ئەکەن
ڕووت‌و برسیی ڕاست ئەبنەوەو،
داوای نان‌و پۆشاك.. ئەکەن
منیش هەرچەند وشەکانم
تەوقە لەگەڵ: دەنگما ئەکەن
شیعرەکانم ڕاست ئەبنەوەو:
داوای سەربەستیم لێ ئەکەن.

کۆبوونەوە

لەئەمریکای خوارودا
شەو بەدزیی مەخفەرەوە
چەند سنووریَ کۆبوونەوە..
بڕیاریاندا کە یەکتریی
بسڕنەوە!
پەساپۆرتی بەرباخەڵی شارو گوندی
ئەم دنیایە.. وەرگرنەوە
وەختیَ هەستان.. لەناکاودا
پایتەختەکان هاتن دایان
بەسەریاندا
بەریان نەدان
تا هەر "یەکێك" یان کرد
بە دوان
بە سیان
کە بەریان دان
پەساپۆرتیان دا بەخۆشیان!.

نوشتانەوە

گوڵاڵەیەك
بۆ توتڕکێ نوشتایەوە
دەستی ماچ کرد!
کە لێبۆوەو.. هەستایەوە
ڕەنگی سووری ڕژابووە بەر:
پێی توتڕك‌و
هەتا مردن
بەداخی ڕەنگی زەردەوە
تلایەوە!.

قووڵ بوونەوە*

کەجۆگەیەك تینوو ئەکەیت
دڵی ڕووبارێ ئەشکێنی.
کە تیشکێ بگریو بەندی کەی
خۆرەتاو لەخۆت زیز ئەکەی
خۆ ئەگەر خۆر، بریندار کەی
خوێن لەخۆت ئەکەی بە دوژمن
ئەوەی کە خوێنی ڕووناکییش
ئەبێتە دوژمنی ژینی
تاریکیی شەوێك ئەیکوژێ!.

*بۆ دووەم جار کەمێك دەستکاری کراوەتەوە.

جۆگە

لەناو هۆڵێکی "نیویۆرك" دا
مێشکی کورتە چیرۆکێکی
"ڕەش" یان.. پژان
خوێنی دەنگی "گفتو گۆ" کان
بەشانو ملی شانۆدا
هاتنە خوارێو،
جۆگەیان بەست
کاتێ پۆلیسەکان ویستیان
کەلەپچەیان بکەنە دەست
جۆگەکان باڵیان لێ ڕواو،
ئەمجارەیان:
بوون بە: هەڵبەست.

پەنجەرە

که قۆڵم کرد بە قۆڵی "هەورا" و

چووین بە پیر ئاسمانەوە..

لە پەنجەرەی

بارانەوە

چاومان لێبوو:

هەرچی کوللەی سەر زەمینە

هەڵاتن و.. گەڕانەوە!

خشڵ

دێرزەمانێ.. گێڕایەوە:
شیعرێ خۆی بارکرد لە خشڵی
ژنی سوڵتان
ڕۆژ ڕۆی.. ڕۆژ هات
کاتێ کە ژنی سوڵتان مرد
لەسەر فەرمایشتی سوڵتان:
ژن و،
خشڵ و،
شیعرەکەیان
پێکەوە ناشت!.

بازن

گیانە.. لەیلا!
گزنگ بیری هاویشتمە ناو
گۆمێکەوە.
کاتێ لەوسەر گەڕایەوە..
ڕستە بازنەی سەر ئاوی بۆ هێنابووم.
ئەوا منیش
بۆ پشتێنی
کەمەری تۆم هێنایەوە.

ڕەگ

"بۆ کەمال جونبڵات"

ئەو مەلانەی بە ئاسمانەوە ئەکوژرێن
گەر ئەستێرەو پەڵە هەورو
"با" و هەتاویش
تاوانکەران بەدی نەکەن
"ئاسۆ"ش گوێی خۆی کەڕکا لێیان
شاخ و ئاویش لەبیریان کەن
هتدد.. هتدد...
تاقە درەختێ هەر ئەبێ بیانبینێ و
ناویان لەسەر
ڕەگەکانی خۆی بنووسێ!.

ژان

ئەو ژانانەی چنگە گلێ
لەسەر کاسەی لەدایك بوون
بەدوو دەنك
گەنم‌و جۆوە.. ئەیانگرێ
هەرگیز..
گینگڵ‌و ئازاری
کەمتر نییە
لەو دایکەی ژان
بەسەر منداڵەوە ئەگرێ!

قەڵەم

قەڵەمێ سەری خۆی هەڵگرت
هیچ دەفتەرو هیچ کاغەزێ
نەیان زانی
رووی لە کوێ کرد
چونکە ویستیان دای بدەنو
خۆی بە خۆی بکوژێننەوە!.
چونکە ویستیان وا بنووسێ
هەر بەتەنیا سوڵتانەکان
بیخوێننەوە!

زيندان

له "كۆنغۆ" دا..
ڕۆژێ زیندانێ لەقەڵای
خۆی یاخی بوو
لەکردنەوەی دەرگاکانی خۆی مانی گرت
داوای ڕوخانی خۆی ئەکرد!
باستیلەکان کۆبوونەوە.. زیندانیان گرت
خۆیان بەخۆیدا هەڵواسیی
وتیان بڵێ
کێ ئەناسیی؟!
زیندان بەرگەی ئەو ئازارە
سەختەی نەگرت
ناچار بوو "ئیعتڕافی" کرد..
بەدەستی خۆی
ناوی ملیۆنەها کەسی
بۆ باستیلی دادگا نووسیی!

ئەڵقەڕێز

ئەڵقەڕێزێ
یەك.. یەك
ئە.. ڵ.. قە.. ی
لەشی پ.. سا.. ن
خۆی لەدەرگایەك ڕاپسكان
چونكە ئەو دەستەی هاتبوو
بە ئەم، لەدەرگاكە بدا..
ئەو دەستە بوو..
چوو بووە خوێنی
"كەمال عدوان"

بەفر

هەژارییینە!

خۆشەویستیی ئێوە بەفرێکە چوار وەرزە

ئەبارێتو باڵای شیعرم سپی ئەکات

چۆن ئەهێڵم گەردێ بیگرێ

ئاسمانتانم لێ بتۆرێ

چۆن ئەهێڵم تۆزی ڕقێ

لێی بنیشێ، ناوچەوانم

لەسەر هەڵگوردی ناو دڵتان

دابگرێتو گرمۆڵەی کات

لەو بەفرەدا نەبێ ناژیم

لەو بەفرەیشدا نەبێ نامرم!.

وەرز

سەرەتای وەرز
برینێکیان، وەکوو کڵاو
کردە سەری
دڕکەزییەك
کۆتایی وەرز
بینییان ئەوەی کەچقڵ و دڕك و داڵە
لەبژوێنی
بەر هەتاوی پاشە ڕۆژدا
هەموو بونەتە:
گوڵاڵە!

خۆشەویستیی

گوێم نا بەدڵی خاکەوە
باسی دڵداری باران‌و خۆی بۆ کردم.
گوێم نا بەدڵی ئاوەوە
باسی خۆشەویستیی خۆی‌و
سەرچاوەکانی بۆ کردم.
گوێم نا بەدڵی دارەوە
باسی خۆشەویستیی خۆی‌و
گەڵاکانی بۆ ئەکردم.
کەگوێشم نا
بەدڵی خۆشەویستیی خۆیەوە، ئەوسا:
باسی سەربەستیی بۆ کردم!

کاروان کوژە

بۆ "نەسرین"

ئەستێرەیەك چاوی داگرت
شوێنی کەوتم
ئەو هەر ڕۆیشتو منیش ڕۆیشتم
بۆم ڕاوەستا
لەپاڵ
دیواری پەڵە هەورێکدا
بۆم ڕاوەستا
کاتێ دەمم بردە پێشێ.. ماچی بکەم
برووسکەیەك هاتو پەردەی
نەهێنیی لەسەر لابردین
دڵی هەرچی
کاروان کوژەی دڵدارانە
پێی خۆش کردین!

شای وشە

ئەگەر "پرشنگ" بکەیتە بەر
من بەسەریا
"مانگ"ی هەیاسەو پشتێنی " شەپۆل"ێکت
بۆ ئەبەستم.
ئەگەر تاجی گوڵ ئەستێرەی
هەڵبەستێکم بکەیتە سەر
من ئەبمە. شای وشەی جوانیو،
لەسەر تەختی هەوری بەر پەلکەزێڕینە
ڕائەوەستم!

مەل

خۆڵو دۆیان کرد بەسەری
باخچەیەکی "ئەسمەرە"داو
بەپشتاو پشت
گوڵەکانیان
سواری پشتی چقڵەکان کرد.
دارەکانیان "دارستانو شاربەدەرکرد"
هەردوو چاوی ئاویان کوێر کرد.
لەبەر ئەوەی مەلەکانی ئەو باخچەیە
بەیەکەوە هەڵئەفڕینو، قۆڵ لەقۆڵدا
بۆ جێ ژوان.. ئەڕۆیشتن
پێکیشەوە لەمەیدانی گەورەی شاردا
بەمنداڵان ئەگەیشتن
لەبەر ئەوەی مەلەکانی ئەو باخچەیە
ئەچوونە سەر.. هەورەبانی
ماڵی پاشا ئەیان خوێندو،
هەڵئەنیشتن!

سەفەر

وشەکانم خستە ناو جانتای
سەرمەوەو، سەفەرم کرد
لەپایتەختێکا دابەزیم
جوانیی هێنا بەپیرمەوەو
ئاخو ئۆفی لێ وەرگرتم.
کاتێ دووایین..
نەئەو هیچ لەمن تێگەیشت
نەمنیش هیچ.. لەو گەیشتم
"سەر"م کردەوە.. سێ وشەم
لێ دەرهێنا:
"فیز"م نارد، تا
خەمەکانم ورد کاتەوە
وەك چۆن ڕۆیشت.. وایش هاتەوە
-کەس تێم ناگات!
"تووڕەیی"م نارد..

باسی مێژووی سەرم بکات
هاتەوە.. پەست
-کەس تێم ناگات!
ئەمجارە "خۆشەویستی"م نارد
کەهاتەوە لەگەڵ خۆیا
"زمان"ی شاری هێنابوو
کە لەبەر دەمما هەڵیڕشت
هەرچیم ئەویست لەناویا بوو.

پێوانه

مێژوو هاتو باڵای خۆی گرت
بەباڵای خەمەکانی تۆ..
خەمەکانت یەك دوو قولانج
درێژتر بوون!
کەزەریاش ویستی قوڵایی
زامی خۆیو تۆ بپێوێ
هاواری کردو
خەریك بوو
ئەو لەناو تۆدا
بخنکێ!

سووتان

بەپێپلیکانەی ترسدا..
تاریکیی هەر وەکوو دزێ
بۆ دەروونم شۆڕ ئەبۆوە..
کاتێ گەیشتە ناو دڵم
ویستی.. دەستی
ڕابکێشێ
لەپڕێکدا
خۆشەویستیم داگیرسان
تاریکیی‌و ترسم تیا سووتان.

لە جامخانەیەك دا

لەناو جامخانەی شارێکی "ئاسیا"دا
جارێك.. کتێبێ هەستایە
سەرپێ‌و ڕووی کردە گوێزانێ
وتی: ئێستە تۆ ئەتوانی بمدڕێنی
بەڵام ئەی چۆن دەنگم لەناو
گەرووی قەڵەمی دنیادا
دەرئەهێنی!
ئەی ئەوسا چۆن
ئەمدڕێنی؟!.

فورات

"فورات" زۆرجار بە کۆکە کۆك
دێتو لەلام دائەنیشێ..
دەس بە شەپۆلی ڕیشیا ئەهێنێو ئەڵێ:
-شیعر بڵێ
ئەوەی هەتا سەر بمێنێ
ئاوی دڵمو ئەو شیعرانەن
کە هەژاران لەبیر ناکەن.

جۆلانە

دوولقی، دوو
دارگوێز سووك سووك
جۆلانەیەکیان بەنۆبە
ڕائەژەنی
منداڵەکەیش لەناو کەژاوەی خەوێکی
ڕەنگاوڕەنگا.. پێئەکەنی
لقە پیرەکەیان وتی:
تۆ باوکی ئەمت ئەناسی؟
لقە لاوەکەیان سەری
بیرچوونەوەی بۆ ڕاوەشان
لقە پیرەکە هەناسەو،
ئاخێکی قووڵی هەڵکێشا
وتی: باوکی ئەو پیاوە بوو
پار زستانێ
ئالێرەوە

بۆ گوندەکەیان ئەچۆوە..

لەو وەختەدا من لەبەر هەرەسی بەفرا

هاوارم لێ بەرز بۆوە..

گەیشتە لام، بەڵام سەد داخ

هەتاکوو منی دەرهێنا

خۆی ڕەق بۆوە

ڕاپەڕین

بەرەو ڕووی مەشخەڵانێ چووم
دەمو چاوم.. بوو بە کوانووی
ئەو چیرۆکەی
لەسەرمادا.. هەڵئەلەرزی.
بەرەو ڕووی هاژەو، شەتاوی
زەریایەك چووم
هەر دوو دەستم بوون بە جۆگەی
ئەو تابلۆیەی
لەتینواندا.. هەڵئەوەری.
کە بەرەو ڕووی
برسێتیش چووم
دەروونم بوو بەمەیدانی
سووری دنیاو..
ڕەشو ڕووتیی تیا ڕاپەڕی.

بۆ کچە تایپ ڕایتەرەکە

ئەی کچی جوان!
چاوم لێیە:
ڕیزە تۆوی.. حەرفی سەر "چاپ"
لەژێر لێدانی دڵۆپی پەنجەکانتا
هێڵ.. هێڵ.. ئەبن
بە گوڵە بەڕۆژەی ڕستەو
لەگەڵ هەتاوی نیگاتا
ئەسوڕێنەوەو ئەگەڕێن.
ئەی کچی جوان! منیش هاتووم
مشتێ حەرفی
نەهاتەساڵی شیعری خۆم
بۆ هێناوی
لای من نەڕوان
ئەیدەم بە تۆ
هەتا بەنەرمە بارانی

سەری پەنجەت
ڕوو لە تاڵە تیشکەکانی هەردوو چاوت
ببن بە گوڵی شەست پەڕو
بیانخەیتە سەر مێزەکەت!

ژووان

کچە شوانێ
ئەچوو بۆ جێگەی ژوانێ
لەڕێگە چڵە نێرگزێ
وتی: جوانێ
تکا ناکەی لەمەمانێ
دەستم بگرێو بمبات بۆ لای
کوڕە شوانێ.
مەمکی قوتی تورتو سپی
سەری لە باخی کراسی.. کرێشەوە
بردە دەرێ
وتی: وەرە
بەڵام با گوند پێی نەزانێ.
ڕۆژی دوایی-نێرگزە جار-
خۆشەویستیی کچە شوانی
کرد بە چەپكو
لەگەڵ دەنگی "مامڵێ"دا
ناردی بۆ شار!

پوولەکە

یەکەم جار بوو
کە درەختێکی مەل کوژراو
بەسەر ڕووبارێکدا بگری
لەو ڕۆژەوە..
بۆ یادگاری نەمریی
ڕووبار فرمێسکی درەختی
لێکداو.. کردی
بە پوولەکەی
پشتی ماسیی!

دایك

لەنێوان دوو باخدا نووستم
خەوی سەوزو سوورم بینیی.
لەنێوان دوو ئەستێرەدا
خۆم مەڵاس دا
چەپکێ لەنەهێنیی شەوم
بۆ "بیر" چنیی
بەنێوان دوو چەمدا ڕۆیشتم هاژەو شەپۆل
بوونە هاوڕێم.
سەرم خستە نێوانی دوو دڵدارەوە..
تاڵە مووە سپییەکانی سەروقژم
وردە.. وردە
ڕەش بوونەوە!
لەنێوانی دوو دایکیشدا
کەدانیشتم
بەدیداری گەورەترین خۆشەویستیی
ئەم سەر زەمینە گەیشتم.

ژوور

تیشکێ لە چنگی قولاپێ

خۆی دەرباز کرد

ڕایکرد.. لەڕێ

پێی لەبزمارێ هەڵنووتا

تیشکەکە کەوت.. سەری شکا

هەڵسایەوە

دەرگای ژوورەکەی "کەنفانی" کرابۆوە

بەخوێنەوە خۆی پێدا کرد

کە "أم سعد"

چرای ژوورەکەی داگیرسان

یەکە

یەکە

چیرۆکەکان:

سوور هەڵگەڕان!.

کورسیی

"بۆ کەمال ناسر"

ئەو کورسییەی شاعیرەکەیان
لەسەر کوشت.
شایەتێك بوو
هێندە ژیا..
تامەرگی جەللادی بینیو،
تا ئازادیی
لەسەر دانیشت!

لووتکە

چوومە سەر لووتکەی حەسارۆست

پیرەمەگرون.. کەوتە ژێر پێی

پەڵە هەورێ

لەسەر لووتکەی پیرەمەگرون

"سەفین"م دی وەکوو منداڵ

بەدامێنی بەفری ئەودا هەڵئەگەڕێ.

کەچووشمە سەر لوتکەی "وشە"

سەرنجی بن بنارم دا

حەسارۆستو پیرەمەگرون

هێند بچووك بوون

زوو.. زوو لەچاوم

ون ئەبوون!

تاكە درەخت

ئەی لەیلاكەم!
لەم ساتەدا كەدەرگای ژوورەكەم لەسەر
ئاوارەییم پێوە ئەدەم.
وا هەست ئەكەم
لەو درەختە تاكە ئەچم
دوور.. دوور
لەجێیەك.. ڕووتەنا
دارستانی.. جێ هێشتبێ
دارستان. جێیان هێشتبێ
ئەویش هەرچی خەمو ئاخی دارستانە لەنیگایدا..
بەتەنیا هەڵیگرتبێ
ئەی لەیلاكەم، لەم ساتەدا
وا هەست ئەكەم
ئەو درەختەم!

ناونیشان

بە وشەم وت بچۆ بۆ لای

ئەو خەیاڵە کەڵەگەتە و

پێی بڵێ با:

گوڵە هێرۆی سەر لق ئاڵی

شیعرم بەرزتر کاتەوە!

وشە وتی:

ئەی ناونیشان؟!

پێی بڵێ بەو.. ناونیشانەی

دوێنێ لەدوای بانگی شێوان

وشەی سەوزی "پۆشکین"ی دا،

لەبەرۆکی ئەستێرەکان!

پایتەختی گڕ

ئێستا لەوێ..
بەتەوقیتی پایتەختی گڕ
چرکەو دەقیقە ژمێری
سەعاتی خوێن
لەناو لەشی خۆڵەمێشیی
"ئەسمەرە"دا
کاتی لەدایك بوونی دوای مەرگ
نیشان ئەدا..
"ئەریتیریا" باڵندەیەکی ڕەنگ سوورە
بەرەو ئەستێرە سەوزەکان
باڵی سەنگەری گرتووەو
هەڵفڕینی بەرەو ژوورە.

شاییەك

له "شیللی"دا
قەنارەیەك.. پێئەکەنی
کاتێ بینیی:
کچە قوربانییەکەی سەر ئەو
وەك جلی سپی بووکێنیی
کفنەکەی خۆی لەبەر ئەکاو
لەهەڵپەڕکێو شایی مەرگا
دەستی "نیرۆدا" بەرنادا!.

ئیستگە

ئێوارە بوو
بیرم کردیو لەنێوانی دوو لووتکەوە
پرچەکانت دایە دەستم
لەهەورێکی ئاوارەوە ئاڵاندمن،
باران لەناویا نوستبوو.
کەباران چاوی کردەوە
پرچەکانت برووسکەی داو
دڵم باریی!
بیرم کردیو بووم بە مەلێك
کلێپەم بەستە باڵەکانم
لەبواری تەمە قووڵەکانم ئەدا
تا هاتمە لات
لەو سەرەوە بەسووتانما خۆت هەڵواسیو،
هاتیتەوە ناو کازیوەی هەژارەکان
بیرم کردیو لەئێوارە غەمگینەوە
من تەنیاییم بۆتە ئیستگەی
دابەزینی غەریبەکان!

شیش

"بۆ ناظم حیکمەت"

لەکارگەی ئاسنگەرێکدا
چەند شیشێکی مەچەك ئەستوور
هەستانە پیان
هەڕەشەیان کرد لەگیرەو،
مۆڕ بوونەوە.. لە ئاگردان
وەختیٚ بیستیان:
ئەیانەویٚ لەپەنجەرەی
کتێبخانەی گشتییەوە
بیانگۆڕن
بیانکەن بە:
دەرگای زیندانی داخراو
لەسەر مانگی،
شیعری گیراو!.

گەشتی پشكۆ

له "عكا"وه دار زەیتونێ

بانگی ئەدا:

جێ پێی پشكۆم

بەسەر لەشی مێژوومەوە

هاوارێكه، دەنگی خوێنی لێ ئەتكێو

دائەداتە سەر ئێستاكەم!

ئەی پشكۆكان!

گەشتی ئێوە.. لەئازاری وەرزەكاندا

نامەیەكە شاخ ئەینوسێو

ڕووبارەكان ئەیخوێننەوە.

ئەی پشكۆكان!

گەشانەوەی ئێوە لەناو

سەری گەورەی ڕەشەبادا

مژدەیەكە.. بەفرێكی نوێ

بەكەوێكی دوور وڵاتی ئەگەیەنێ

مژدەیەكە.. گریان ئەكات بەگوڵاوو

بەسەر سەری منداڵانی

گوندەكانما.. ئەیپرژێنێ!

لاواندنەوەیەك

بۆ "لەتیف حامد"

لەكازیوەی
سنگی شاخدا
پۆلە ئاخێ هەڵفڕینو،
كونی شمشاڵی شوانێكیان
كردە هێلانە بۆ لاوك
كاتێ لاوك ڕژایە ناو
دارستانو دەربەندەوە
"لەتیف" هاتو پڕ بە مشتی نشێوەكان
گریانی چاوی درەختی
لەگەڵما كۆئەكردەوە!

ڕاسپاردە

بۆ "جوانێکی موکریانی"

تێئەپەڕیم..
پەڵکە گیای زەردی قژی جوانێکی موکریانی
هەڵئەلەرزیو، بانگی گەڵایەکی کردم:
ئەڕۆیتەوە؟
توخوا ئەگەر لانەدەیتو
لەبری من
تێر.. تێر.. لەو زنەی
چاوی "هێمن"ە
نەخۆیتەوە!

شمشاڵ

بۆ "ح. زیرەك"

شمشاڵێك.. مرد

ئاوازەكانی چوونە سەر مەزارەكەی

كەسەیریان كرد:

لق‌و پۆپی دارتووەكان

بوونەتە "خاوكەر"ی سەوزو

باڵندەكانیش بەگوڵی

دار ئەرخەوان!

ئەسپ

ئەسپێك خۆی دا لەگێژەنێ
گێژەن وتی: ئەگەر هاتو پەڕیتەوە
چیت ئەدەنێ؟!
ئەسپ وتی: سوارێك لە پاشكۆی خۆیەوە،
خەمی دارستان هەڵبگرێو،
بەدەم هۆرەی ڕەشەباوە
پێبکەنێ!

چاویلکە

شەو چاوی خامەی کز کردم
خامەم بردە
لای ڕووناکیی چاوەکانت
تەماشای کرد
چاویلکەیەکی بۆ نووسیی
کاتێ خامەم چاویلکەکەی
کردە چاوی
وشەی خەمو ژانەکانی
گەورەتر کرد!

هەنسك

گریانێ بۆی گێڕامەوە:
هەر دەوارێ هەنسکی ئەو
هەڵیداون.
ئیستە بوونە
هۆبە، بۆ ئەو:
نیگا شلوێو ئاوارانەی
لەدەمو چاوی دنیادا
ڕاونراون!

کۆچ

لەکۆچدا بووم

ئاوێکم بینیی ئەگریا

لام داو.. وتم :

بۆچی ئەگریت؟!

وتی: ڕووبارێ بووم پێش تۆ

هاتن لێیان شکاندمەوە..

لێیان بڕیم..

بۆیە ئەگریم!

هەڵکورمان

وەك باڵندە
کاتێ خەمم خۆی کڕ ئەکاو،
لەسەر برژانگی هەڵبەستم
هەڵئەکورمێ
لەو ساتەدا لەناو کۆچی
بێدەنگیدا
گێتییەکم:
زەریاو
ڕەشەباو
برووسکەم
تێدا ئەنوێ.

کارەسات

"لۆرکا" وتی:
دوێنێ وشەیەکیان کوشتم
لەپرسەدا
لەگەڵ هەموو شیعرەکانما
بۆی دانیشتم
ئەمڕۆش بۆ ئەو وشە
کوژراوەی من
هەرچی وشەی جوانو پاکی
ناو دنیایەو،
ئەو کارەساتەی بیستووە
هەموو یەك.. یەك
بۆینباخی،
ڕەشی خەمیان
بۆ بەستووە!

تۆراندن

پێ بزانم.. یان نەزانم

کەپارچە کاغەزێکی سپی ئەدڕێنم

وشەیەکی هێشتا "نەزاوی" ناو سەری:

قەڵەمەکەم.. ئەگرییێنم.

پێ بزانم.. یان نەزانم

قەڵەمیشم.. کە وشەیەك لەبار ئەبات

پارچە کاغەزێکی سپیم

لەژوانی

شیعرێکی چاو نەپشکوتوم.. ئەتۆرێنم!

چڵ

ئەڕۆیشتم
چڵێ دەستی کردە ملی
چیرۆکێکم
چاوەڕێم کرد.. هەتا لەیەکتر بوونەوە
وەختێ بینیم چیرۆکەکەم
بووە بە پۆلە هوزارو،
چڵ بە: خامەم!

سڕینەوە

باڵندەیەك.. "هەڵفڕین" ی
لەباڵەكانی كردەوەو بڕیاریدا
بە باخ بڵێ: نەشنێتەوە.
چونكە زانیی ئاسۆ ڕەنگی
ئەرخەوانیی خۆی داوەتە
دەستی تەمێ
بیسڕێتەوە!

چەند مشتە حەرفێ

چاوم لێبوو، هەڵبەستێکی "گارسیا لۆرکا"
هەستایە پیان
بەرامبەری.. پەخشانێکی "غەسان" هاتو
لەیەك کاتدا.. لەناوەڕاستی "غەرناتە"و،
"قودسا" هەردوو
توند.. توند یەکتریان ڕاوەشان..
کە تێکەڵ بوونو هەڵڕژان
مشتێ حەرفیان بوون بەچەكو نارنجۆكو،
خۆیان هاویشتە ناو دەستی
شۆڕشگێڕان
مشتێکی تریان بوون بە نان
مشتی دواییش بوون بە گوڵو،
خۆیان دا، لە:
سنگو مەمکی
ئۆخژنی کچی دەزگیران!.

دەرزی / کاریکاتێر

تەپلی سکێ خۆی هەڵماڵی‌و
بەفیکەیەك..
باڵەکانی وەك عەلەشیش گیف کردەوە.
سك فووی کردە خۆیی‌و ئاوسا
ئاوسا.. ئاوسا
هەتا بەرپێی خۆی شاردەوە
لەوساتەدا
دەرزییەکی نوستوو هەستا
کەڕاوەستا
سك فش بۆوە..
عەلەشیشیش بەفیکەی ناو
هەموو دنیا
جارێکی تر.. گیف نەبۆوە.

ڕابەر

درەختێكی "ڕۆدیسیا"ی
ماتو مەلول
بەشارێكی پێست ڕەشی وت:
وڵاتەكەم
كە "خەم" ڕێی كەوتە گەڕەكی گریانی تۆ
ئەو چاوێ بوو
هیچ فرمێسكێ نەی ئەناسی
گەڕیدەیەك بوو نەخشەكان
بەسەردانیان نەئەزانی
لات مایەوەو تۆ ناوبانگت بە ئەو دەركرد
تۆ بووی یەك یەك
بە نەخشەكانی وەك خۆتت
ئەناساندو.. لەپێشیەوە
ئەڕۆیشتیو،
چرای بەردەمیت هەڵئەكرد!

نـــــــاو

بۆ "لەیلا قاسم"

گۆمێ شووی کرد بە ئاسۆیەك

لەباوەشی

سێیەم وەرزا

لەناو شەبەقی

دەم کەلا

کچێکیان بوو.. بۆ ناو گەڕان

هەرچی شاخە، کۆبوونەوە

هەرچی باڵندەو درەختە، گرد بوونەوەو

بە هەموویان

کچەکەیان ناونا: لەیلا.

لافاو

لافاو بەماسیگری وت:
هۆی توورە بونی لێشاوم
گەلێك زۆرە
بەڵام هۆی هەرە گەورەیان
لەبەر سەربەستیی ماسییەو
دژی تۆڕە!

ليره

قەڵەمێکی لاتو لەوار
لەکوختی وشەیەکێوە
چاوی لێبوو:
لیرەیەکیان بەرەو گوڵێ خل کردەوە
گوڵ تینووی بوو.. لیره ووتی:
ئەو ڕەنگە سوورەتم بەیتێ
جۆگەیەك ئاوت ئەدەمێ!
دواییش ئەتبەم جێت لەباخی
شووشە بەندا بۆ ڕائەخەم.
گوڵە وتی: شووت پێناکەم.
لیرە وتی: بۆ هەر تۆ هەی؟!
گوڵی تینوو ئێجگار زۆرن
ئەوتان نا.. ئەم!
قەڵەمەکە چاوی لێبوو

ملی بەلارەوە گرتووی گوڵە

وردە. وردە ئەشکایەوە

قەڵەمەکە هەستایە پیان

هەڵبەستێکی دایە پڕمەو قوڵپی گریان

گریاو گریا

لەو گریانە پەرداخێ فرمێسکی پڕ کرد

بەپێی پەتیو بەسەر دڕکا

بۆ گوڵەی برد!

گاورباغی/ 1946

مقەستێك بوو
لەناو باخی هەژاراندا
بەبێ پەروا
گەڵاو گوڵی دەقرتاندو
بەدیلیی ئەیبردن بۆ "شا"
شا، پایپێکی سەر زل بوو
قاچی ئەنایە سەر قاچو،
"ڕەنج"ی چەوساوەی "ئەکێشا"
ڕۆژێ "خەم"ە نەوتاویەکان
کاسەی پڕیان لێی ئەڕژا.
لەسەر ڕێگەی گاورباغی
مقەستیان گرت
گەڵاو گوڵیان لێ سەندەوەو
داخی دڵی باخیان پێڕشت
پایپ.. لەڕقدا ئاگرەکەی
نا بەلەشی گەڕەکەوە
گەڕەك سووتا

بەڵام پایپ هەر بەو ئاگرەی کە نایەوە
خوێنی گڕدا
خوێنی ڕەنجی گڕتێبەربوو
هەتا ئەهات گەورە ئەبوو
بەیانییەك.. گاورباغی مقەستی دی
لچو لێوی هەڵپاچراوەو
بەدیار لاشەی پایپەوە
خوڕ.. خوڕ.. ئەگریی!

تــۆ

باوەشم کرد بە بەیاندا
هەردوو دەستم بوون بەشەقامی گزنگ‌و
چاوەکانی تۆیان پیا ڕۆی.
ماچی ناودەمی کەژم کرد
لێوەکانم بوون بەکانیی‌و
چرپەکانتی لە بنا بریسکایەوە.
سەرم خستە سەر ڕانی شەو
خەوەکانم بون بەئاوێنەی هەڵبەست‌و،
باڵای جوانی تۆیان تیا دی
خۆشەویستیی تۆیان تیا دی.

خەو

له بازاڕدا..
کولێرەیەك وەنەوزی داو،
له کۆپانەکەی "بله"ی حەماڵدا..
خەوی لێکەوت..
لەخەویا خۆی دی، بۆتەوه
به هەویرو..
به زۆر بۆ "میر" ئەیکەنەوه..
ئەو ساتەی ویستیان
پێوەی دەن
گریاو لەترسا داچڵەکی
"بله" هاتەوەو کولێره گریاوەکه
چاوی سڕیو بۆی پێکەنی
وتی: ئۆخەی تۆ ئەمخۆیتو
خەوەکەیشم،
نایەته دی!

له دارستانێكدا

تاریك داهات، شێرێ له لانەكەی خۆیدا
بیری كردەوە.. چۆن سبەی
پەلاماری پڵنگەكەی هاوسێی بدا؟
پڵنگەكەش بیری ئەكردەوە كەچۆن،
بەیانیی ڕێوی بگوورێو كەوڵی بكا؟
ڕێویش بیری ئەكردەوە
چۆن بگاتە هێلانەی ئەو كونە شاخەو
زەرنەقوتەی كۆتر بخوا؟
كۆتریش بیری كردەوە
چۆن ئەتوانێ؟!
ڕاوچیو
باڵندەو
ئاژەڵی
ناو دارستان هەموو یەك خا؟!
چۆن ئەتوانێ؟!

*بۆ جاری دووەم كەمێك دەستكارییم كردۆتەوە

پۆل

لەناو پۆلدا
کلۆ تەباشیرێ هەستا.
ڕووی کردە ڕیزە کورسیەکان
وتی ئەبم بە مامۆستا!.
کورسییەك دەستی هەڵبڕی
وتی: پرسێ،
وانەکەمان لەچی ئەدوێ؟!
تەباشیرەکە بۆی نووسین
-مێژووی برین-
"دێریاسین" چووە سەر تەختەو،
دیوارەکان کەوتنە گریان
پەنجەرە کەوتە خوێندنەوەی ڕووبارەکان
برین گەورە بوو.. گەورە بوو
تا پۆلی خوێندن لەناویا
بوو بە کەشتیو
چارۆکەی خوێنینی هەڵدا
مامۆستاش بوو.. بە "مانگێك"و
لەسەرەوە، ڕێی شەفەقی
نیشان ئەدا!

سووتوو

بەسووتووی وشەی شیعرێکی
سوتێنراوم
برینی سەر سنگو مەمکی
"مانگ"ێکم.. ئەبرژاندەوە
کە مانگ زەردەخەنە گرتی
سووتووی شیعرە سووتاوەکەم
بوو بە گوڵە لاولاوێکو،
خۆی لە بەژنی
پەخشانێکی ئاوارە بووم
ئاڵاندەوە.

دەنکێ شقارتە

دەنکێ شقارتەی داگیرساو
چنگ لەسەرشان
تاریکایی بێشەی ڕاونا
کەچی هەر ئەو:
دەنکە شقارتەیەش
گەڕایەوەو:
بێشەی سووتان!

لە ڕەگەوە

لەناو چاوی منداڵێکی "هاڤانا"وە
برسێتیی دەستی ڕاکێشا
بۆ سەر شەقامێکی گشتیی
یەکەم ڕێبوار:
دڵدارێ هات. هەرچی فرمێسکێکی پێبوو
هەمووی دایەو، ڕۆی تێپەڕی!
دووەم ڕێبوار:
بازرگانێ دوونانی گەرمی بۆ کڕیو
دەستی بۆ ئاسمان هەڵبڕی!
سێیەم ڕێبوار:
چیرۆك نووسێ.. چیرۆکێکی
ئێجگار تووڕەی لەسەر نووسیی
چوارەم ڕێبوار:
کرێکارێ هاتو نەڕۆی
تا شەقامو شارو دنیای
چەوسانەوەی بۆ نەگۆڕی!

گەڕا

ئەو گۆمەی چیرۆك نووسەكەی
تیا خنكێنرا!
چاوی بەناو بنیا گێڕا
كە ورد بۆوە:
ڕوانیی ئەو شوێنەی
قەڵەمی تیا نوستووە
ماسییە سوورەی دایك.. گەڕای
هەزاران كورتە چیرۆكی..
تیا خستووە!

ڕێگایەك

لە بێشەی "پۆلیڤیا"دا
ڕێگەیەك سەری لێ شێوا
لەبری ئەوەی بچێتەوە
سەر گوندەکەی
خۆی کرد بەناو ئەو شارەدا
کە دەمێك بوو وێڵ بوو بەدووی
سەری ئەمدا.
ئەگەرچی شاریش نوستبوو
بەڵام ڕێگە.. ڕێگەی گەڕانەوەی نەما
ناچار بوو خۆی بۆ خۆی وەستا
هەتاکوو شار
لەخەو هەستا!

چەقۆ

له "بێروت" دا
چەقۆیەك قورگێکی فڕان
لەبەر ئەوەی:
لەئاهەنگی خوێنی ئەودا
دانەنیشتو
نەبووە هەسان!

3 پرسیار

"خالید" ماتە "نیل" لائەداو ئەچێتە لای:

-ئەی هەژاری بچکۆلانە

تۆ ئەزانی

ئەم زەرنەقووتەی وشانە

بخەیتە ناو ڕستەیەکو،

بۆیان بکەیت بە هێلانە؟!

1-ئەهرام

2-ڕەشەبا

3-فیرعەون

"خالید سەرێکی بۆ خوران، ئینجا وتی":

1-ئەهرام بەکەس هەڵناگیرێ

2-ڕەشەبا ناچەمێتەوە..

بۆ سێیەمیش

خالید.. بەو کلکی ماسییەی

قولاپ کوشتی

لەدەفتەری لی بەردەم

"نیل"دا نوسیی:

شەپۆل

فیرعەون

ئەسڕێتەوە!

خالیدو گۆڤارێك

خالید.. وتی:

ئەو گۆڤارە

زێی خنکاوی من نابینێ

کەچی حەرفی فرمێسکی ڕەش

بەم ڕۆژگارە..

تێزاوەتە پەڕەی چاوی

بۆ شەپۆلێکی خنکاوی

دوورە ئاوی

ئەو.. ڕووبارە!

دیسانەوە خالید

خالید.. کۆمەڵە شیعرێ ئەناسێ
لەگەڵیاندا یاریی ئەکات
بەشانو ملو قژیاندا
هەڵئەگەڕێو دائەگەڕێ
"سیانیان" ناوی:
"شەوقیو بارودیو حافظ"یان
لێنراوە..
ئەوانی تر هەر هەموویان
"ئەحمەد فوئاد نەجم" یان ناوە!
خالید.. ناوی
گەلێ خۆراك ئەزانێتو لەبەرێتی
ئەشتوانێ لەسەر دیواری
ژوورەکەیان بیاننووسێ
لەبەر کتێبی مەکتەبیش،

هەندێکیان.. بشکا بە وێنەو
بیانکێشێ..
بەڵام خالید هەموو ڕۆژێ
تەنیا هەر پاقلەی کوڵاویان
ڕاستەقینە ئەبینێتو،
بەرامبەری دائەنیشێ!

شەوارە

ئەو چرایە بۆچی گڕی،
لەخۆی بەرداو.. دامردەوە؟!
ئەو جوانەمەرگە شەو نەبوو
نەچێ بەگژ تاریکی داو.. هەڵینەبڕێ
چۆن ڕووناکیی خۆی ئەکوژێ؟!
شاخێك وتی:
-من بینیم "ئاغا"یماڵەکەی
نیوەشەوێ
لەملەوە.. هەڵیگرتو
بردی.. ڕایگرت
بەرامبەری پۆلە مەلێ
بۆ عەشقی شەوق
مەلی شەیدا
خۆیان هاویشتە بەر چرا

چەقۆی "ئاغا"ی فێرە بڕین

یەکە یەکە سەری بڕین

پەنجەرەی ژوورەکەیش وتی:

-لەماڵەوە.. کە ئاغا نووست

من گوێم لێ بوو

چرای چاو کز

بەخۆی ئەوت:

"منی هێنا ڕاوی تاریکیی بۆ بکەم

چۆن بژیمو جارێکی تر

دڵدارانی درەختو ئاو

بەشەوارەی

مردن بخەم!"

ساماڵ

ماوەیەك بوو، بوو بووم
بەئاشنای
باران‌و بەفرو تەرزە
بێزار بووم‌و خۆزگەم ئەخواست
بگەمە لای دیداری سەوز!
گەیشتم.. هەر ماوەیەك بوو
وەڕس بووم‌و
خەوم بەسروەی ژێر کەپرو
هێشوی دارمێوەوە بینی
خەو هاتە دی
ماوەیەك بوو.. بێزار بووم‌و
حەزم ئەکرد گەڵاڕێزان دامپۆشێت‌و
گوێ لە لاواندنەوەی خەزان بگرم
وەڕس بووم‌و ماوەیەك بوو

بەڵام کاتێ گەیشتمە لای خۆشەویستیت

ئەی کچی جوان

سامانی کرد.. بێزاریم و

تۆش بویتە هەموو:

وەرزەکان!

مـــار

کڵپەیەك فووی

لەئاگرەکەی خۆی ئەکرد تا:

خامۆشیکات

چونکە بینیی

مارێکی سڕ

دێتو ئەیەوێت لەپاڵیا

پەپکە بخوات!.

پرچ

"با" گلەیی لە پرچەکانی "کاڵێ" کرد

چونکە خۆیان بەستۆتەوەو

ناچن لەگەڵیا هەڵپەڕن!

پرچە دڵ تەنگەکان وتیان:

-هەتا پەنجەکانی "کاکل"

خۆیان نەئاڵێننە ئێمە

لەگەڵ کەسدا هەڵناپەڕین!

-گەر توورە بووم

گەر ئەو پەنجانە هەڵوەرین؟!

پرچە گریاوەکان وتیان:

-خۆمان ئەبڕین!

کەمەند

لە "ئۆراس"دا
دێوێ ویستی کێوێ بگرێ
کەمەندەکانی خۆی هەڵدا
بەرد پێکەنی
کەمەندی ڕاکێشایەوە
خرچەیەك هات
کەمەند خرێی کلۆری ناو
دەمی ڕەشی ئەشکەوتێ بوو،
هەڵیکێشا!

کەشتیی

"خەم"ێکی دارتاشی عەرەب
پارچە.. پارچە
ئازاری خۆی پێکەوە ناو
کەشتییەکی لێ دروست کرد
ئەو ڕۆژەی ئەم ویستی هەتاو
هەڵبگرێتو ڕۆشنی کات
بەرچاوی ئاو
شمشێری "شا"ی گەیشتە سەر
کەشتییان برد
لەدەریاچەی "حوزەیران"دا
ژووری نوستنی شاژنیان
لەسەر بارکرد!

2\1 و 3\2

کاتێ زەوی بۆ جوتیار نابێ

سپینداری
کەسەپانەکەی نەخۆش کەوت
دەستی لەهەڵپەڕکێ بەرداو
کز کز لەژوور سەریا وەستا
سەپانەکەی چاوی سپی بووی، هەڵبڕی
-ڕەنگە دواجاربێ بتبینم
کە کۆچم کرد "2\1"ت
بیرم ئەکات؟!
-جێت ناهێڵم لەگەڵتا دێم
سەپانەکە بزەیەکی وەریو گرتی
-بەڵام "3\2" دڕە
ئەتفڕێنێ!
کەسەپان مرد
سپیندارە غەمگینەکە

بەدزی "2\3"و.. "2\3"ی خۆی بڕیوەو
کردی بە سنووقی تەرمی سەپانەکەو
لەگەڵیا چووە گۆڕەوە!

پەلکە گیا

قۆڵ لەقۆڵدا.. تەپو نمی بارانەکە
بەخەتێکی ئاڵی درشت
لەشەقامی پایزێکدا
خۆرنشینی ئەنووسیەوەو
بەدەم نوسینەوە ئەی وت:
-پەڵکە گیاکان.. هەڵلەرزینیان
سەمایەکە
پێشکەش نیگای دڵدارانی
دنیای ئەکەن
مەڕۆن جارێ
پەڵکە گیاکان ئەیانەوێ بەر لەمردن
گوێیان بنێن
بەگۆپکەی دڵی ئێوەوەو،
ئینجا بمرن!

هێشوو

له ڕەزی
چەند جار سووتاوی لەشی خۆمدا
هێشوویەکی بەجێماوم.. هەموو ڕۆژێ
بەسووتانما.. هەڵئەڕوانم
هەموو ڕۆژێ ئەی کچی جوان!
چاوەڕوانم..
بێیتو لەهەڵواسینی
تەنیاییم کەیتەوە
بێیتو بەلێو
دەنك
دەنك
سووك.. سووك.. سووك
لەغەریبیم بکەیتەوە
لەناو گوڵدانی مەمکتا بموەرێنی

بەڵام ئازاری گوێ سووکم

هەڵنەسێنیی

ژانم خەبەر نەکەیتەوە..

ئەی کچی جوان تۆ ئەتوانی ئاوا بێیتو

بمکەیتەوە؟

ڕۆمان

ئەی لەیلاکەم
ئەو ڕۆمانەی کە دامیتێ‌و،
دوای خوێندنەوەی هێناتەوە
کەخستمەوە کتێبخانە بچکۆلەکەم
هەموو کورتە چیرۆکەکان
دەوریان گرت‌و، ئەویش کەوتە
گێڕانەوەی ئەو باسانەی، لەسەیرانی
چەند ڕۆژەیدا لەگەڵ چاوتا
کردبوونی
پێی ئەوتن:
ئەو شیرینە.. حەز لەخوێندنەوەی چیرۆکی
کەڵەگەتی وەك من ئەکا
چیرۆکی کورت سەیر ناکا
دوای ماوەیەك، تەماشام کرد

هەموو کورتە چیرۆکەکان

لەبەرخاتری چاوەکانت

یەکە.. یەکە

بوونە.. ڕۆمان!.

بەندیخانە

سەرنج بدە
لەئەستێرەکەی "داود"دا
شەش بەندیخانەی سێ گۆشە
لەناوەندیا
مانگێکی
دایکی عەرەبی
تیا ڕەش پۆشە
سەرنج بدەن!

گوێ گرتن

باش گوێ بگرە!
ئەو وژەی لێرەوە تۆ ئەیبیسی
ئەوە نەڕەی تووڕە بوونی بێشەیەکە
ڕێگە نادا..
تەورەکان بچنە ناویەوە.. پێکا ئەدەن
باش گوێ بگرە!
ئەو گرمە گرمەی لێرەوە تۆ ئەیبیسی
ئەوە حیلەی ڕەوە هەورێکە ڕێ نادەن
خێڵی کوللە، زینیان بکەن
پێکا ئەدەن.
باش گوێ بگرە!
ئەو لرخە لرخەی لێرەوە تۆ ئەیبیسی
ئەوە دەنگی شیعرێکی "سەمیح قاسم"ە
بۆیە ئەمرێ
ڕێگەی نەدا
پشت بکاتە بێشەو هەورو
دامێنی خێڵی مردنو تەور بگرێ!

شوشەیەك مەرەكەب

شووشەیەك مەرەكەبی سەوز
لەسەر ڕەفەی
ژوورێكی "سانتیاگۆ"وە
خۆی خستە خوار
دوای ناشتنی
كاغەزێكیان لەقوتۆكەیدا دۆزیەوە
لێی نوسیبو:
"بۆیە خۆم كوشت
چونكە بەزۆر
پاندانێ خۆی لەمن پڕكرد
هەتا گەڕەكێ لە وشە
باڵندەكانی "نیرۆدا"م
بدا بە گرت"

دیاریی

که تیشکت گرتو پێت نووسی
خۆر دێتەلاتو بەدیاریی
کتێبێکت.. پێشکەش ئەکا.
که شەپۆلیشت خوێندەوە
ئاو دێو جوانترین ڕووباری
کچی خۆیت پێشکەش ئەکا.
که ئەوینی هەژارانیش لەناو دڵتا
هەڵگیرسێنی
پاشەڕۆژ دێو بەختیاریی
ئەم زەمینەت.. پێشکەش ئەکا.

کتێبە هەژارەکان

بۆ "گۆرکی"

لەئەرشیفی نامەخانەی دوا قەیسەرا
هەرچی کتێبە هەژارو برسیەکان بوون.. کەوتنە جووڵە
لە ڕیزی خۆیان یاخی بوون
هەموو چونە یەك ڕیزەوە..
گرد بوونەوەو، پەڕەی سەریان نا بە سەری
یەکترەوە..
بوومەلەرزەی خۆپیشاندان
سەروو ژێری نامەخانەی گەورەی لەرزان
کتێبێکی کورتەبنەی سەر ڕووتاوەی پێشەوایان
هەڵبڕیە سەر قەڵان دۆشکان
هاواری کرد:
"داوائەکەین بخرێینە پێش چاوی کێڵگەو ڕووبارەکان
داوائەکەین کارگەکان بمانخوێننەوە

بدرێینه دەس سنەوبەرو هەتاوەکان"
لەوبەرەوە هەرچی کتێبە ورگنەی بۆرژوا بوو
لەسەر ڕەفەی بەرزیانەوە.. کەوتنە تەقە
سەدان کتێبی ڕووتو قووت
خلّتانی خوێنی دێڕیان بوون
بەڵام هێرش نەبڕایەوە
تا دوا ڕەفەی بەرزگیراو
ئاڵای وشەی سەوزو سوریش
کەوتە شنەو شەکایەوە!

بیرکەوتنەوە

باڵندەکان هەر لەبەر شینایی ئاسمان
نیە.. ئەفڕن.
سەرچاوەکان.. بەتەنیا هەر
لەبەر هاژەی ڕووبارەکان.. هەڵناقوڵێن.
درەختەکان هەر لەبەر جوانی لقو پۆپ
سێبەر ناکەن.
بەفر هەر لەبەر زستانو شێرە بەفرینە نابارێ.
ئەسپ بەتەنیا هەر لەبەر:
ئاوزەنگی لێدانی سوارو.. جڵەوی شل
ناداتە غار
"با" یش هەر لەبەر لەرینەوەی
دارستانەکان هەڵ ناکات
تۆیش ئەم دیوانە بەتەنیا
لەبەر ناوی "شێرکۆ بێکەس"
پەسەند ناکەی!

سوارێك

له "ڤێتنام"دا
شاخێك هەناسەی هەڵکیشاو
چەمی شەوێکی هەڵمژی.
وەختێ هەناسەی
دایەوە..
لەدەمیەوە
خۆر سوارێك بوو هاتە دەریّو
لەناو بەیانیی،
دەروونی
"هۆشی منە"دا.. دابەزی!.

پرس و ئورزەکان

بۆ "خواروی لوبنان"

هەرچی درەختێ پێم ئەگا، داوای "با"م لێئەکاتەوە

-با.. لەکوێیە؟!

-ڕەنگە ئێستە لەئەشکەوتێکدا نوستبێ و،

پارچە هەورێکی نەباری

دابێ بەسەر سەری خۆیدا!

-ڕەنگە خەو بەو هەورانەوە ببینێ کە

دەریان کردو نەیان هێشت بێتەوە ماڵێ

ڕەنگە نەنوستبێ و چاوی

بڕیبێتە دارستانە پەڕیوەکان

"کە چۆلەکەیەك ئەکوژرێ

دارستانێ خەم دای ئەگرێ"

-بۆچی ئێوە گەڵای وەریو، بە فرمێسکی

وشکەوە بووی ئەو نازانن؟!

-"با" لەکوێیە؟!

-"با"یەك ئەمرێ

"با"یەکی تر لەدایك ئەبێو هەڵ ئەکا

-بۆچی ئێوە تەمو مژی سەر "ئورزەکان"

بە هاڵاوی پیش خواردنەوەی

سییەکانی "با" نازانن؟!

سەما

کە دیم شەو ڕستێ ئەستێرەی
ڕەنگاوڕەنگی
لە کەمەری خۆی بەستبوو
خەیاڵەکانم باوەشیان پێداکردوو
کەوتنە سەما
کە بەرەبەیان دەستیان لەیەکتری بەردا
قەڵەمەکەم کچێکی بوو
وەك هەتاوی بەر گورگەزێ
لەشی تەڕی
پەلکەزێڕینەی گرتبوو!

کلیل

لەهەندەران
بەسەرهاتێك.. کلیلێکی
ون بووی.. گریان!
وەختێ بۆ ئەو نەگەڕانو
بەزۆر دەرگای
شاریان.. شکان!

کوللە

کوللە سەرکەوتە سەرشانی دووکەڵێک و
لەسەر سنگی شەوی نوسیی:
"هات و چۆی باران
لەمەودوا قەدەغەیە"
هەور سەرکەوتە سەرشانی
لوتکەکان و
وەرامی خۆی
بە بروسکەو ڕەهێڵەوە
لەئاسمانی بەربەیان دا..
بۆ ئەو.. نووسیی!.

کەمانچە

مەدالییای کەمانێکی بچکۆلانەت
دابوو لە سنگ
کە هاتو چۆت
بەبەردەمی مندا ئەکرد
گوێم لێئەبوو:
کەمان ئەکەوتە لێدانو
ئەشمبینی.. مەمکەکانت
ورد
ورد
سەمایان بۆ ئەکرد!

سەعات

که دێم بۆ لات
سەعات لەدەستی زەماندا
دەرباز ئەبێ و
خۆی "پێش" ئەخات
کەدانیشتین
سەعات لەدەستی زەماندا
مەڵاس ئەبێ و
خۆی "دوا" ئەخات!.

مەرگم

ئێستە مەرگم.. هەموو شەوێ
جارێ.. دووجار
بە سەردان دێو شان ئەداتە سەر شانی
خەونەکانم
ئێستە مەرگم سێبەرێکە
هەموو ڕۆژێ
هەنگاوەکانم ئەژمێرێو
ئەمپشکنێو ئەگەڕێ بۆ:
تازەترین ناونیشانم!

پەیکەر

ئەو ڕۆژە دێت
هەرچی گلۆپی دنیایە
مان بگرێتو دانەگیرسێت
لەبەرئەوەی:
ئەوەتەی هەن
چاوی خۆیان لەسەر سەری
هەزاران پەیکەری دنیا..
هەڵکردووەو
کەچی تەنیا پەیکەرێکیان
بۆ "ئەدیسۆن" نەکردووە!

بۆ شانۆگەرییەکی شۆخ

هەر کە پەردە کرایەوە
شانۆیەك خۆی کرد بە فڕگە
چاو.. چاو لەسەری نیشتەوە.
دوای دوا پەردەیش
چاو.. چاو ئەیخستنە فڕۆکەی
چەپڵە ڕێزانی خۆیەوەو
ئەیبردنەوە!

واگۆن

من ئەزانم هەرچەند بڕۆین
بەیەك ناگەین
وەك دوو هێڵی
شەمەندەفەر وەهاین هەردوو
بەیەك ناگەین
بەڵام گیانە ئەگەر لایش دەین
واگۆنی دڵ وەر ئەگەڕێ
ئەوسا ئەزانیی.. چەند نامەو
شووشە عەترو
چەند ژوانو، چەندە ماچی
خۆشەویستی هەردووکمانی
تێدا ئەمرێ؟!

چەتر

هەبوو.. نەبوو
وشەیەك بوو
چەتری نەبوو
لەباراندا بیناسیایەو.. نەیناسیایە
ئەخزایە پاڵ
وشە چەتر بەدەستەکان
بوو بە تۆفان
چەتری نەکڕی
کاتێ کڕیی
بوو بەوەرزی
باران بڕان!.

بلیت

ئەی کچی جوان
ئەو بلیتەی لەپاسەکەدا بۆت بڕیم
کەدابەزیت
سەرنجم دا:
یەکە.. یەکە ژمارەکانی لەدەسما
سەر دەردێنن.. سەوز ئەبن
گوڵ دەر ئەکەن
گوڵەکانیش لەگەڵ جووڵەی
پەنجەکانما
دێنە لەنجە
لە دوا ئێستگەش کە دابەزیم ئەی کچی جوان
کاتێ ئاوڕم دایەوە
پاسەکەیشمان بۆتە باخچە!

پرس

به "داس"م وت:
لەبەرچی وا کۆم بویتەوە؟
وتی:
لەدروێنەدا وام لێهات.
کە بە "هەڵەکۆك"یشم وت
تۆ بۆچی وا تەمەن کورتی؟
وتی بۆچی لەدوای بەفر
ژیان تامی تیا ئەمێنیَ؟!
کە بە "تاق.. تاق کەرە"یشم وت
تۆ بۆ نانووی؟!
وتی نەوەك دڵدارەکان
وابزانن.. ئێشکیان ناگرم!
بەدوا هۆنراوەی خۆیشم وت:
ئەی تۆ بۆچی ئاوا گڕت تێبەر بووە؟!
وتی نەبادا "قەقنەس"یش
وابزانیَ.. هەژارەکان بیَ هاودەمن!

ئاشنایەتی

نەبووم بە ئاشنای درەختو،
باڵندەیەك نەیدووانم
هەتا سەرم نەدایە دەس
هەوری تووڕەو
نەیبارانم!
نەشبووم بەهۆرەی ڕووبارو
شەپۆلیش نەیدووانم
هەتا دڵم نەدایە دەس
خۆشەویستیی هەژاران و
نەیسووتانم!

شەمەندەفەر

شەمەندەفەر.. فیشکەی کردوو
هێڵی ئاسنی هەڵلووشی
لەسەر چرپای یەکەم واگۆن
"صەك"ێك بەپاڵ کەوتنەوە
بیری لەوە ئەکردەوە:
"دەرگای پۆڵای، قایم لەسەر
ڕەنجە پاكو غەمگینەکانی "شیکاغۆ"
داخستوە!"
لەسەر کورسی دووەم واگۆن
شیعرێك چوو بووە سەر چیچکانو
بیری لەوە ئەکردەوە:
"کەی ئەگاتەوە ناو دڵی یارەکەیو
ئیتر نایەتە دەرەوە!"
لەسەر ئەرزی سێیەم واگۆن
کلیلە کرێکارەکە
ئەی وت: "ئەگەم

بەر لە "صەك"و دەرگای
پۆلا ئەكەمەوە
خەم.. بەر ئەدەم
كەشیعریش خۆی كرد بەدڵی دەزگیراندا
لەم دیوەوە.. خۆم دەرگایان
كلیل ئەدەم"!

برسێتییەکی کۆچەر

به دارخورمای بەر ژوورەکەم
وت: کەسەرنجم بەسەرتا
هەڵئەگەڕێت
ئەڕوشێتو زامدار ئەبێ!.
پەلێکی هاتە ژورەوە:
-لەپێشدا یەکەم دارخورماش
وەکوو چنار
بەژنو باڵای سافو لووس بوو
بەڵام ڕۆژێ
برسێتییەکی کۆچەریی
گرنج.. گرنج
کەهێشووی گەییوی بینی
باوەشی زبری پێدا کرد
چووە سەرێ
کەهاتە خوار
هەموو بەژنی دارخووڕماکەیش
بوو بە پلەی
گرێ.. گرێ!

خەڵوز

بۆ ئازارەکانی "نەجیبە" ی خوشكو هاوڕێ

لەشەوانی کرێوەدا
دێڕێ شیعرم.. جێی هێشتمو
خۆی کرد بەناو کوورەی دڵی "شاژن"ێکدا
بانگم لێکرد: نەڕۆی.. نەکەی!
گوێی خۆی کەڕ کرد!
کە دەستیان بڕیو دەریان کرد
تاریكو ڕوون، سەرکز، زەبوون
گەڕایەوە..
سەرنجم دا..
بوو بوو بە کڵۆ خەڵووزێ
بەندم کردو، کە شەو داهات
ئاگرێکم لێکردەوە
نامەیەکی، لەسەرمادا گرمۆڵەبووی
لەقەفەزەوە هەڵاتووی
ئەوینی-نەجیبە خان-م
لەبەردا گەرم کردەوە!

کڵاو

تۆ بینیوتە!
کاتێ بەدەم فڕینەوە
کەپۆلە کڵاوکوڕەیەك
بەتەرمی گوڵێ یان چڵێ
ئەگەن
هەتا تەرم تێپەڕئەبێ
ئەوەستن‌و بۆ ڕێزی خەم
کڵاوەکانیان دائەگرن؟!
ئەی بینیوتە
کە بەڕوویەك بۆ کەوێکی
کوژراو ئەگری
کڵاوەکەی دائەگرێت‌و،
فرمێسکەکانی پێئەسڕێ؟!
بەڵام لەژوورەکەی مندا

هەموو جارێ کە هەواڵی
بەڕوویەکی جوانەمەرگو،
کڵاوکووڕەیەکی خنکاو
ئەگاتە لام
بە بێدەنگیی
پاندانەکەم
کڵاوەکەی لەسەر ئەکاو
ئینجا ئەگری!

بازۆڕی*

سووره چنارێك ئەیپرسیی:
-ئەم شۆڕه "بی"یه لەبەرچی
سەری خستۆته ناو كۆشی
ئەو چەمەوەو.. هەڵینابڕێ؟!
كەوێك وتی:
-هێشتا قیت بوو
هەموو جارێ بازۆڕییەك
ئەهاتو ئەچووه سەر سەری
بەچرپه هەواڵی دنیای ئەو بەر چەمی،
پێ ئەگەیان.
ئێوارەیەك.. بازۆڕییەكه
مژدەی پێبوو.. كەنیشتەوه
واشەیەك خۆی پێداكێشا
كەوته خوارێ

شۆڕەبی بۆی نوشتایەوە

دەریبیێنیٚ..

دەستی نەگەیشتیٚ.. نووقم بوو

ئیتر لەوساوە ئەم سەری

وا لەناو کۆشی چەم دایەو

بۆی ئەگەڕێ!

*بازۆڕی.. جۆرە باڵندەیەکی ڕەنگاوڕەنگە لەشێوەی چۆلەکەدا.

سەريين /1967

لەناو جێوە

بەر لە نووستن

هەڵبەستێکم و.. گۆرانیەکی "پۆڵ ڕۆپسن"

سەرینەکانیان گۆڕیەوە

ئەو پانتۆڵی "تۆم"ە قولەی

بێ ئیش و کار بوو بە باليف و سەرینی

ئەم شەرواڵەکەی "مامە ڕووتە"ی بیتوێنی

بۆ بەیانیی

کۆترەکانی "بیتوێن" دییان

گۆرانییەکانی "پۆڵ ڕۆپسن"

شەدەی گوڵ گوڵیان بەستووەو

تێ ئەچریکێنن لەحەیران

بۆ بەیانیی

لەبەردەمی ماڵە تەنەکەکەی "تۆم"دا

بینیان وا: مامە ڕووتەیش
شەپقەی شیعرێکی بێ ئیشی
لەسەردایەو
ئەویش بووە:
بە: قولە ڕەش!

دوو دەنکە ترێ

ئیحای ئەم شیعرە لە قسەیەکی بێکەسی شاعیرەوە هاتووە.

لەباخچەکەی ماڵی "لاس"دا
گوڵێکی سوورم کردەوە
لەبەردەرگا
"خەزاڵ" م دی
داوای کردو
دام لەقژی
لە "مەڵکەندی"
مامە یارەی هەژارم دی
خۆم پشکنی
هیچم پێ نەبوو. بیدەمێ
لەدوو دەنکە ترێ ڕەشکەی
گەییوو زیاتر..
کە بیلبیلەی چاوانم بوون!

فێرکردن

"جەمیلە" پرچی درێژی.. ڕازەکانی
"جەزائیر"ی ئەهۆنیەوەو، پێشی ئەوت:
نیشتمانم
ئەگەر دەستی ڕاستیان بڕیم
چەپ فێرئەکەم
بۆ ئەوەی ناوت بنوسێ.
چەپیان بڕیم ئەوا پەنجەی
قاچەکانم.. ڕائەهێنم.
بۆ ئەوەی ناوت بنوسێ
دوای چوارپەلی بڕاوەیشم
بەهاوار ناوت ئەنووسم
کە هاوار مرد.. من سەرنجم فێرکردووە
کە چۆن ناوت لەناو چاوی
بیم‌و ترسی جەللادەکانی ژوور سەرما
هەڵبکەنێ
نیشتمانم!

چەند سەرنجێك

*ئـەم پۆسـتـەرە شـيعرانەی لـەم ديوانـەدان لـەنێوان سـاڵانی 1975–1978دا، نووسراون.

*چۆنيەتی ڕيزبوونو پاشو پێش خستنی ئەم پۆستەرە شيعرانە پەيوەندييان بە دەرهێنانی هونەری ديوانەكەوە هەيە، نەك بەكاتی دانانيانەوە.

*من لەلای خۆمەوە، بۆ يەكـەم جـار لـە ڕۆژنامـەی –هاوكـاری–ژمـارە "281"ی ڕۆژی 1975/8/30دا بەناونيـشانی "دە پۆسـتـەر لـە پێـشانگەی شـيعرێكی كۆچـەر"دا ئـەو زاراوەيـەم بـەكار هێنـاوەو نموونـەی ئـەم جـۆرە شـيعرانەم بڵاوكردەوە.

ش . بێكەس 1978